

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

Lugduni, 1652-1663

Caput 3. De sponsalium dissolutione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80577](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80577)

Seet. I. De Sponsalibus Recep Sentent. 5

alij. Pignus autem si præcedat, stipulatio pœ-
na non valet. Quia cum principale, id est pœ-
na, non valet: corruet etiam accessorium. Si
verò præcedat stipulatio arratum, valet. Quia
arræ ipse valet. Sanch. d. 58.

Secundum pactum est, vt vir teneatur in
certo Oppido moram trahere cum vxore, et si
quidem frangens aliud migret, teneatur vxor eum
sequi, & valeat pœna imposita frangenti fidem.
Queritur, num valeat hoc pactum? Valet qui-
dem. Quia vt quis in traditione rei suæ potest
quodlibet pactum interponere. Et multo ma-
gis in sui traditione. Cap. *Et cum de condit. ap-
pelli. Et l. i. c. de pælli.* Si autem noua causa re-
cedendi superuenerit, vt quia cœlum est mi-
nus salubre, vel quia contraxit capitales ini-
micitias: excusabitur, si absq; causa vir domi-
cium mutet, vxor non teneatur eum comita-
ri. Quia in tali casu lex diuina non obligat.
Angel. Syluest. Acmil. Nauar. & alij, quos re-
feri, & sequitur Sanch. d. 40.

Cessante verò pacto, si vir transferat aliò
domicilium, vxor teneatur sequi verum. Cap.
Quæque 1. q. 1. Quia coniuges tenentur ad
mutuum obsequium, & vir est caput mulieris.
Ni faciat, peccat mortaliter. Nauar. c. 14. n. 70.
Sanch. d. 41. si sequatur ex hoc graue detri-
mentum corporis, vel animæ, excusabitur.
Nec requiritur in viro causa iusta, domicilium
mutandi: sed satis est non adesse causam tur-
pem, & inhonestam. Quia est caput Filliuc.
tr. 10. n. 270.

Si vir velit vagari, quod tempore contractus
Matrimonij non solebat: vel si solebat, id vxor
ignorauit: non teneatur eum sequi. Quia est
grauissimum onus, nisi iuste vagari vellet, vel
facile posset vxor eum comitari. Aut sole-
bat, & vxor sciebat: tunc teneatur. Quia sciens
vita mariti mores approbare, modo tamen
vir ex honesta causa vagetur. Præterea si vir
aliò se transferat causa ibi commorandi ad
tempus, & eo transacto, reuertendi: si tempus
breue sit, non tenebitur vxor sequi: si longum,
tenebitur. Eodem que modo si vir in exilium
mittatur ob delictum, tenebitur vxor eum se-
qui. Quia vxor debet sequi viri infortunium.
l. si cum dotem. fol. marim. Denique quando
vxor ex causa necessaria à domicilio recedit, &
illud aliò transfertur: tenetur etiam vir ipsam se-
qui. Quia quoad mutua bſequia oconiugalia
sunt pares. Glof. Cap. 1. de coniu. lepro. ibi Do-
ctores: & Sanch. d. 41.

CAPVT III.

De Sponsalium dissolutione.

ARTIS modis possunt sponsalia
dissolui. Primò per Matrimonium
subsequens validè celebratum cum
alia persona. Quia res tradita vni per
contractum indissolubilem, non potest am-
plius tradi, alteri, cui tantum modo est promissa:
si verò Matrimonium subsequens inuali-
dum sit priora sponsalia non dissoluantur. Quia
non præstat impedimentum, quod de iure ef-
fectum non fortitur. Manet tamen alter liber
Escol. & Menz. Theol. Moral. Tom. III. P. II.

à fide sponsalium. Quia per eam voluntatem
contrahendi Matrimonium visus est alter ab
sponsalibus recessisse. Cap. 1. *Inter virum, &
Cap. Adolefcent, de sponsal. Sanch. lib. 1. d. 48.
Laym. l. 5. tr. 6. p. 1. c. 2. Syluest. in suppl. q. 43.
d. 1. Diana p. 3. tr. 4. resol. 109.*

Dissoluto Matrimonio subsequente, nõ ma-
net obligatio implendi priora sponsalia iura-
ta, nisi forè ratione damni, v. gr. si deflorauit
sponsam bonæ famæ: nec illi antea satisfecit.
Quia iuramentum adhiberè fuit ad confirmandam
promissionem: unde extincta promissione, cessa-
bit etiam iuramentum obligatio. Sanch. d. 48. Hériq.
l. 1. c. 13. Filliuc. tr. 10. n. 272. sect. 2. quæstio
problematicè voluenda recurret.

Priora sponsalia nõ soluuntur per secunda etiã
copula subsecuta. Quia post Tridentinum non
transiunt in Matrimonium etiã affectu matri-
moniali copula fiat: & hoc verum, quãvis poste-
riora sint iurata: iuramentum enim fuit de re
iniqua, & in tortij præiudicium, quo casu non
obligat. Sanch. d. 6. Filliuc. tr. 10. n. 273. & alij.

Secundo dissoluantur sponsalia mutuo consen-
su, & mutua ipsorum sponſorum remissione, etiã
si cum iuramento facta fuerint. Quia cū huius-
modi remissio cedat in sponſorum fauorẽ, po-
terunt hi cedere iuri suo: & cū iuramentum sit emis-
sum in fauorẽ partis, remittente parte, Deus etiã
remitit. Cap. 1. de sponsal. Sanch. d. 51. n. 8. Sa. p. spõ-
salia, n. 1. Filliuc. tr. 10. n. 275. Coninc. d. 23. dub. 1.

Validitatem verò huius remissionis, anno-
tarum primo; remissionẽ debere esse liberam:
vnde quando alter sponsus remittit obligatio-
nem ex metu sibi incusso ab altero contrahẽ-
te, sponsalia non dissoluantur. Secundo nota-
rim, si duo impueres sponsalia contrahant, neu-
trum posse ante pubertatem rescire, puberem
autẽ factum posse quẽlibet. Ratio prioris est,
ne propter ætatis fragilem inconstantiam sæpe
contrahant, totiesque à contracta resiliant.
Posterioris autem ratio est, quia quãvis iure
permittẽte impuberes verè sponsalibus astrin-
gantur, idẽ tamen ius vult ob immaturum iu-
diciũ, ne ita firma esset, quin eorũ cuilibet pu-
bertatẽ adeptõ, rescire liceret. Cap. *De illis dist.*
1. & Cap. *A nobis, de sponsal. in p. b.* Vnde prius
pubes factus potest statim ab sponsalibus re-
scire, non expectata alterius pubertate. Si au-
tem factus pubes, non reclamet statim, id est
intra triduum, in foro externo sponsalia confir-
mare censetur. At in foro conscientie satius
est eum reclamare ad tollendam obligationẽ,
qui interius statuto tempore dissentit, etsi id
exterior non exprimat.

Tertiò dissoluantur per fornicationem se-
quentem tam viri, quàm feminae, etiã si
sponsalia sint iurata: Idem iuris est in forni-
catione spiritali, vt hæresi, apostasia, vel
infidelitate. Quia est notabilis admodum
mutatio, Monuerim autem nocentem semper
adstrictum esse, & in casu quo vterque sit
nocens, non compensari delicta. Quia turpior
est fornicatio in femina, quàm viro: quod
verum est, licet sponsa vi cognita fuisset:
non sic si vir violenter in fornicationem in-
cidisset. Cap. *Quemadmodum, de iure iuran-*
do. Sanchez d. 55. num. 9. Syluest. verb. *Sponsa-*
lia, quæst. 10. Couar. tom. 1. de sponsal. p. 1. cap.
5. num. 1. Laym. lib. 4. tract. 10. part. 1. cap. 2. Re-
ginald. l. 3. c. 36. num. 262.

A 3

Quart

36
Licet fuerint
sponsalia iu-
rata dissolu-
tur soluto
matrimonio
subsequenti.

37
Non soluuntur
sponsalia prio-
ra per sequen-
da, etiam sub
sequita copu-

38
Dissoluantur
mutuo spon-
ſorum consen-
su.

39
Quid requi-
ratur ad con-
sensum, aut
remissionem
huiusce vali-
ditatem.

40
Dissoluantur
per fornicationem se-
quentem tam
virum, quàm
feminam.

COBAR
eod Mon
m. II. IV.
E. IV.

⁴¹ Quartò solvuntur per morbum quemlibet contagiosum alteri sponso superuenientem, vt gallicum. Quia est notabilis mutatio. Idem dicendù de graui infirmitate incurabili, vt epilepsia, feccitate notabili, vt oculorum, vel nati amissione, paralyti, lepra, vel si os male oleat: nec arte medici subueniri possit. Idem dixerim si notabilis deformitas animi, vel famae sequatur. Quae omnia intelligenda sunt ex parte illius, qui est innocens eo enim volente solvuntur sponsalia; secus si nolit. Sanchez d. 57. Navar. cap. 22. num. 27. Tolet. lib. 7. c. 21. num. 6. Diana par. 3. tra. 14. res. 1285. Sylui. in suppl. q. 43. a. 1.

⁴² Quintò solvuntur, quoties de nouo agnoscitur notabilis morum asperitas vel lauitia alterius. Vel ob graues & capitales inicitias inter sponso ortas. Quia alioquin Matrimonium infelices haberet exitus. Et est noua causa notabilique superueniens mutatio. Sylueit. v. sponsalia. q. 10. Sanchez d. 58. Filliuc. tr. 10. n. 290. Tolet. l. 7. c. 11. n. 6.

⁴³ Sextò, solvuntur per superueniens impedimentum iuris Matrimonium dirimens: si autè impediens tantum sit, probabile est, non solui, votum Religionis si excipias, de quo inferius. Item solvuntur quando superuenit aliquid post sponsalia, quod si superueniret ante, mutaret rationabiliter sponso animos ad contrahendum: vt gr. ob paupertatem superuenientem alteri, tam quando praecessit promissio dotis respectu sponsae, quia tunc ea est veluti conditio, sub qua sponsalia celebrantur: quam etiam si non praecessisset. Sanchez d. 56. Filliuc. tr. 10. n. 292.

⁴⁴ Septimò sponsalia, dirimuntur per votum simplex Religionis, & castitatis praecedens. Propositum tamen coelibatus seruandi in saeculo, nullatenus sponsalia dirimit. Quia tale propositum, si voto non firmitur, non constituit statum; si verò votum castitatis sponsalibus superueniat, quamvis probabile sit, ea dissolvere; quia est de mediore bono: tamen receptiori ex sententia non dissoluit; quia Deus non acceptat promissionem rei prius alteri promissae, & in eius praedictum. Vnde talis non tenetur ad Religionem aut ordinem. Sacrum ad hoc vt possit votum castitatis seruare, licet possit ingredi si velit, & liber sit ab sponsalibus. Dixerim ergo, tale votum in ipsius praecedentis praedictum, non tamen in praedictum sponsae, obligare. Cap. Rursus, qui clerici. Sanchez d. 46. Sotus in 4. dist. 27. q. 2. a. 5. Angel. v. sponsalia. n. 5. Navar. c. 22. n. 27. Reginald. l. 3. n. 259. Coninch. d. 23. n. 25. & alij.

⁴⁵ Ordines minores suscepti post sponsalia non dissoluant illa: maiores verò dissoluant. Quia reddunt suscipientem incapacem Matrimonij ob votum solemne castitatis adnexum. Adstricto tamen fide sponsalium non licet ad Sacros Ordines promoueri, nec votum Ordinis Sacri illa dissoluant ex receptiori sententia, nisi respectu alterius. Quia qui voverit censetur sponsalibus renunciare: vnde alter liber manet. Reginald. l. 3. n. 160. Filliuc. tr. 10. num. 287. Coninch. d. 23. num. 25.

⁴⁶ Octauò, solvuntur per ingressum Religionis etiam si iurata sponsalia fuerint. Potè licet respectu remanentis in saeculo soluta iam sint respectu ingredientis non solvuntur usque ad

professionem: vnde si ante illam redeat ad saeculum prioribus sponsalibus stare tenetur si sponsa alteri non nupit. Sanchez d. 52. Filliuc. tr. 10. n. 280. Coninch. d. 23. dub. 3. n. 21.

⁴⁷ Nonò dissoluntur si tempore, quo sunt apponantur etiam dies & terminus de Matrimonio contrahendo. Quia tunc lapsus termini eximit ab obligatione illi, per quem non stetit. Alius verò per quem stetit, adhuc ligatur, ne sua culpa commodò reportet. At si per vtrūque stetit, liber manet vterque. Tamen si is, per quem stetit, culpa vacet, sponsalia non dissoluntur. Quod de dicendum, si absque culpa vtriusque terminus praefixus lapsus fuisset. Cap. Sicut ex literis de spsal. Sanc. d. 51. Conar. de Mari. p. 1. c. 5. n. 8. Tolet. l. 7. c. 21. c. Reginald. n. 6. l. 3. n. 265.

⁴⁸ Decimò solvuntur absentia alterius in longinquam regionem absque licentia. Quando autem sponsus esset in loco propinquo, ille expectandus est, vel requirendus, vt intra certum tempus contrahat Matrimonium. Et si iusto impedimento detur, non sūt temere sponsalia dirimenda. Ius autem Civile, quod praescribit, expectandū esse biennij tempus, si est in eadē Provincia: & triennij, si est in alia, iuxta receptionem sententiam correctam est per ius Canonico, etiam si sponsalia sint iurata. Cap. De illis de spsal. Sanchez d. 54. Navar. c. 22. n. 26. Tolet. l. 7. c. 21. n. 6. Coninch. d. 23. n. 50.

⁴⁹ Vndecimò solvuntur, cum superuenit affinitas: vt si sponsus habuerit re cum consanguinea sponsae, vel è contra intra quartum gradum: & post Tridentinum intra secundum, cum cognatione pūla est illicita. Idè dixerim de cognatione legali, vel spirituali superueniente. Navar. c. 22. n. 27. Hérig. de Marr. c. 14. n. 5. Filliuc. tr. 10. n. 295.

⁵⁰ Duodecimò, ipsi iure sponsalia irrita, & invalida doli dans causa contractui sponsaliorum adhibitus ab altero contrahente conficere & participare doli, si tamen doli solū incidat in sponsalia, non sunt ipso iure irrita. Quia adest sufficiens consensus ad contractum, similiter si doli adhibitus sit à tertia persona sine participatione alterius sponsi, sponsalia non sunt ipso facto irrita: sed deceptus habet ius illa dissolui. Quia adest talis causa seu mutatio, quam si deceptus prauidisset, iudicio prudentis non se ad illa perficienda obligasset. Sanchez d. 64. Filliuc. tr. 10. n. 297. Molina d. 5. d. 52. n. 7. Reginald. l. 3. n. 266. Diana p. 1. de Sacram. res. 1287.

⁵¹ Decimotertio possunt solui sponsalia, quando non implentur conditiones, sub quibus celebrata fuere. Imò non sunt valida, nec obligat donec impleatur conditio expressa in contractu. Quando verò sponsalia non fuere celebrata sub aliqua conditio expressa, sed tantummodo sub tacita: valida sunt absolute, & non censentur proprie conditionalia. Quia conditio tacite subintellecta non reddit actum conditionalem. Coninch. d. 23. dub. 9. ad fin. Bonac. de Matrim. q. 1. p. 10. n. 4. Sanchez d. 67. n. 3.

CAPVT IV.

Quanam auctoritate sint sponsalia dissoluentia.

⁵² Iam verò ad dissoluenda sponsalia, si natura rei spectetur, nulla requiritur. Adicis auctoritas quando